

Taalonderwijs – *Choosing your own Book Nook* en andere aanbevelingen m.b.t. stellen en begrijpend lezen

Kitty van Keulen januari 2024

In de VS lijkt meer en anders nadruk te liggen op het lesgeven in stellen en begrijpend lezen. Stellen en leesbevordering maakt al vroeg deel uit van het curriculum. Het je al vroeg mogen uitdrukken op papier is iets wat aangemoedigd wordt, zelfs voordat een leerling rijp is voor spellingsonderwijs. Het stellen maar ook het lezen neemt een grote plaats in in het taalcurriculum, maar ook m.b.t. de zaakvakken.

De kennis en ervaring van de ene school, nam ik mee naar mijn werk bij een andere school en terug. Elk stukje nieuwe informatie, ervaring, observatie of vraag, stimuleerde me om dieper in de materie te duiken. Ik wilde weten hoe het werkte!

Leerlingen surften mee op mijn leerproces en ik op het hunne. Hoe kon ik hen de beste kansen bieden op taalgebied? 10 jaar lang hield ik een reflectie blog bij in het Nederlands, waarin ik deze ervaringen en kennis verwerkte. Ik deelde het met collega's die meer wilden weten, maar stopte toen ik het zelf niet meer nodig had.

Aanbevelingen

Hieronder wat informatie wat er wat mij betreft uitspringt en iets toe kan voegen aan het Nederlandse onderwijs. NB veel van de Engelstalige boeken hieronder zijn in te zien voor je ze bestelt bij Stenhouse Publishing (muv Barry Lane), nu onderdeel van Routledge:<https://www.routledge.com/>

t.b.v. thematisch onderwijs:

– (gratis) webpagina **Project zero (Harvard)** – om leren zichtbaar te maken:

- ook omschreven in het boek van **Dick van Waarden** – [De denkende klas](#)
- [Denkroutines](#): De denkroutines zijn een manier om de huidige kennis, verwondering en gedachten van kinderen meer zichtbaar te krijgen. Tijdens mijn werk in het voltijds hb onderwijs in de VS hebben we het o.a. ingezet aan het begin van een thema;

<https://pz.harvard.edu/thinking-routines> (er was een Nederlandse vertaling online een paar jaar geleden)

- o een activiteit als voorbeeld: Chalk Talk: https://pz.harvard.edu/sites/default/files/Chalk%20Talk_1.pdf

De ruimte opzetten m.b.t. het taal curriculum

- **Activiteit: “reading the room/ write the room”**- artikel: <https://www.thekindergartenlife.com/post/why-i-love-write-the-room-literacy-centers-in-kindergarten>
- leeshoeken= **Book Nook**= welke plekjes kiezen de kinderen in een lokaal om te zitten lezen tijdens stillezen? (in een lokaal waar ik werkte, zaten de meeste op de grote mat, enkele met hun rug tegen de muur, 2 onder de piano, en sommige onder een tafeltje).
- **Debbie Diller** (o.a. bekend van wasmand als prive leeshoekje): diverse boeken, ook youtube
 - o Literacy Work Stations- Making Centers Work- diverse korte video's:
 - o (ze heeft ook een boek mbt rekenhoeken: Math Stations)
 - o Spaces & Places: ruimte opzetten mbt rijk taal onderwijs
 - o Practice with Purpose : gericht op de bovenbouw

Stellen & begrijpend lezen:

- **Ruth Ayres – Choice Literacy webpagina** = veel informatie van veel verschillende aanpakken en minilesjes (met updates per nieuwsbrief): <https://choiceliteracy.com/> laatste nieuwsbrieven: <https://choiceliteracy.com/big-fresh> & podcasts met diverse taaltrainers die ook auteur zijn van hun aanpak.

Begrijpend lezen:

- o **Debbie Miller**- Reading with Meaning- Teaching Comprehension in the Primary Grades
- o **Gail Bousney & Joan Moser** (The Sisters) and The Daily Five Cafe- <https://www.thedailycafe.com/daily-5>, overzicht van hun oude webpagina:

<https://myteachingtoolbox.weebly.com/cafe.html> . Een kort

overzicht:

- 1: <https://www.slideshare.net/InfowhizDCSD/abridged-version-of-the-daily-5>
- 2: <http://piag1-1516.weebly.com/literacy-daily-5-cafe.html> (met een schematisch overzicht vb- zie rechts)

The CAFE Menu			
Comprehension	Fluency	Vocabulary	Speaking & Listening
• Read aloud to students • Model think-alouds • Use graphic organizers • Use context clues • Use text features • Use prior knowledge • Use background knowledge • Use text structure • Use text elements • Use text features • Use text structure • Use text elements	• Read aloud to students • Model think-alouds • Use graphic organizers • Use context clues • Use text features • Use prior knowledge • Use background knowledge • Use text structure • Use text elements • Use text features • Use text structure • Use text elements	• Read aloud to students • Model think-alouds • Use graphic organizers • Use context clues • Use text features • Use prior knowledge • Use background knowledge • Use text structure • Use text elements • Use text features • Use text structure • Use text elements	• Read aloud to students • Model think-alouds • Use graphic organizers • Use context clues • Use text features • Use prior knowledge • Use background knowledge • Use text structure • Use text elements • Use text features • Use text structure • Use text elements

- Prentenboeken als voorbeeldtekst (=mentor text) mbt begrijpend luisteren en begrijpend lezen:
 - o.a. in **Debbie Miller** – [Reading with Meaning- Teaching Comprehension in the Primary Grades](#)

Stellen:

- **Ruth Culham:**
 - [The Writing Traits](#): aanleren en scoren van 7 verschillende aspecten van een geschreven stuk m.b.v. rubrics. Via haar webpagina (<https://culhamwriting.com>) kun je allerlei downloaden zoals deze rubric voor kindergartners (5 jarigen):
<https://static1.squarespace.com/static/5d262b2bf4a34e00016960a0/t5ed01e65a5df4f55dd69d798/1590697576174/SFSG+K.pdf>
 - [Using Picture Books To Teach Writing With The Traits](#)
- **Ralph Fletcher:** [Boy Writers Reclaiming Their Voices](#) – (jongens schrijven vaak anders qua vorm en thema's dan meisjes) <https://ralphfletcherbooks.com/books/books-writing-teachers/>
- **Jennifer Jacobson-** [No More; I'm done!](#) (mbt motivatie en doorzetten tijdens het schrijfproces, en differentiatie)- <https://www.jenniferjacobson.com/professional-books> & <https://twowritingteachers.org/2010/04/30/jrj> (uitgeschreven interview)
- **Corbett Harrison** (met pensioen)- materialen nog op FB en Pinterest:
<http://pinterest.com/source/corbetharrison.com> ,
<https://www.teacherspayteachers.com/Store/Always-Write/Price-Range/Free?ref=filter/price>
(een aantal gratis materialen)
 - het inzetten van mentor teksten als voorbeelden in stellen voor leerlingen om van te leren, mini lesjes in stellen, writers notebooks: elke dag schrijven bijv over Mr Stick (<https://teachwritingright.blogspot.com/2011/07>), of via opdrachten van de maandelijkse bingokaart
- **Aimee Buckner** – [Notebook Connections](#): (curriculum en tips mbt dagelijks schrijven in een schrift): <https://choiceliteracy.com/article/what-goes-in-the-writers-notebook> & podcast Aimee: <https://choiceliteracy.com/article/aimee-buckner-on-nonfiction-in-student-notebooks-podcast/>
- **Barry Lane** - [Hooked on Meaning; Building Strong Writers](#) (boek) voorbeeld filmpje hoe je een droog stukje tekst meer leven in kunt blazen: <https://www.youtube.com/watch?v=ZxdrOWUCu48>

- **Suzanne van Norden:** (2 boeken mbt schrijfonderwijs in de klas; inclusief een boek over genres):
 - Taal leren op eigen kracht: <https://iedereenkanlerenschrijven.nl/wp-content/uploads/2021/04/HJK-jrg35-februari2008-vannorden-taallerenopeigenkracht.pdf>

Spelling in het:

Nederlands:

- **Spelling in de lift** – voor kinderen die de taal meer moeten zien ipv alleen horen.

Engels:

- **Words Their Way:** 3 boeken mbt hands-on spellingsonderwijs met woordkaartjes (4 standaard activiteiten die in tweetallen en groepjes gedaan kunnen worden)- filmpje van een activiteit: <http://piag1-1516.weebly.com/literacy-daily-5-cafe.html> (en zoek via youtube-meer filmpjes)
- **Structured Word Inquiry-** Pete Bowers: (niet gebruikt, leek me wel heel zinvol- heel visueel) https://www.wordworkskingston.com/WordWorks/Structured_Word_Inquiry.html
- **Frys Sight Words lists:** deze woorden apart aanleren (Sight words=veel voorkomende woorden die veelal niet de “spellingregels” volgen): eerste 100, 200, 300
- **LIPS – Lindamood Bell** – <https://ganderpublishing.com/products/lips-playing-card-deck> a.h.w. zoals Spreekbeeld. Begrijpen hoe de mondstand is bij de uitspraak en dan daardoor beter de verschillen herkennen in het Engels. (wordt vaak ook ingezet tijdens RT)